

TORONTAI

ELŐFIZETESI ARAK:

Égész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ES TARSADALMI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. MARI JENŐ

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Obiliteva (Zápolya) utca 1. Telefonszám 31

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ES
ÜNNEPEK UTANI NAPOK KIVETÉVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

L. évfolyam, 262. szám.

Szombat, november 26.

A munka

Malmas, mindeneket betöltő itene jelenti az életet, a békét s ha egyszer ebben az örökkévalóságának szánt lendületben fennakadás áll be: mint a kihagyó érverés az emberi szervezetben, az állam testében is végzetes zavar áll be. Rombolás és pusztítás jár a munkátlanság nyomában, mint ahogy Németország ijesztő példája is mutatja, hogy a munka az állam üdvöt jelentő ereje s hogy a forradalom vigyorgó ábrázata abban a pillanatban tűnik fel az országot fenyegető viharfellegek mögöl, amint a kalapács a gyalu kihull a munkáskezekből s az örök törtetés zugó moráját, a társadalom lélegzétvételt, csak egy pernyi szünet is megzavarja.

Németország nagyobb városából egyre másra nyugtalanító jelentések érkeznek. Berlinben a városháza körül vad élet-halálharc fejlődött ki a lázadó munkásság és a rendőrség között, a munkanélküli nép megrohanja és kifosztja az üzleteket, mindenütt el nem fojtható lángok törnek fel az elégületlen lelkek titokzatos fényjelzései gyanánt. A kommunizmus állambontó réme leselkedik az ország küszöbe előtt, mert a munka hatalmas szervezetében bomlási tünetek jelentkeznek, mert hiába kiált kenyérért ezer meg ezer élni akaró, dolgozni tudó ember, mert a gazdasági vezetés végtelen fonalai szakadoznak és a szegénység hangos vagy halk sirámai utékat és tereket töltenek be.

Minden állam életfeltétele a munka, minden társadalmi rendnek a munka a védő pajzsa, konzolidációjának talpköve, fejlődésének éltető ereje. Ma már a társadalomtudomány tisztában van azzal, hogy a kommunizmus nem a megváltás, hanem a kétségbeesés félelmes, formátlan államformája, amelyben a felszabadult indulatok kerülnek uralomra és a rend torzképe röhögve nézi a minden élet- és vagyonbiztonságtól megfosztott ember magárahagyottságát. Ma már Oroszország is Coriolanusként mutogatja véres sebeit a meghökent többi állam felé és ebből az óriási testből patakzó vérfolyam ezer oktatásnál hatékonyabban és hangosabban hirdeti, hogy minden állam legfőbb java a társadalom szent nyugalma, békés fejlődése az izmokat megörlő és egysejteket pusztító, de mégis százszor áldott munka.

Németország is a gazdasági világpusztítás szerencsétlen áldozata, martirja az államok oktan rivalitásának, amely csak egocentrikus beállításban látja a világot, holott régi igazság, hogy minden legkisebb állam a legszerveesebb összefüggésben áll a többivel és hogy bármely test feloszlása gyilkoló méreggel fertőzi meg a többiekét is. Nem a szívérzései szerint, de az észszerűség

parancsoló szavát követve, Európa államainak mégis csak találkoznok kell az egymásra utaltság tudatában, mert enélkül a világpusztulás felidézett szellemei az átok fekete éjszakájában egyre csak felytalják kárhozatos munkájukat. Enélkül sohasem fog elhangzani a virradást jelentő kasszó, amely a romboló szellemeket sírjukba visszaküldi.

(b. l.)

A kormány újra lemondás előtt áll.

A miniszterelnök a királynál.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 24.

Ma délelben egy órakor Alexander király öfelsége kihallgatáson fogadta Pasity miniszterelnököt, aki

jelentést tett a királynak a politikai helyzetéről, hangsulyozva, hogy a kormány lemondás előtt áll.

A radikálisok szabad kezet adtak Pasitynak.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 24.

Ma délelött tartotta meg a radikális képviselők klubja többször elhalasztott ülését, mely elé a politikai körökben nagy várakozással tekintettek. Az ülésen Pasity miniszterelnök is részt vett. A politi-

kai helyzetnek hosszabb és többoldalú megvitatása után a radikális klub teljes felhatalmazást adott Pasitynak, hogy a kormány megalakítása, illetve átszervezése kérdésében a helyzetnek megfelelően, legjobb belátása szerint intézkedjék.

Nem tudják nyélbeütni a szárazföldi leszerelést

London, nov. 24.

Washingtoni számottevő körökben úgy tudják a helyzetet, hogy a szárazföldi leszerelés kérdése holtpontra jutott. Nem valószínű, hogy ebben a kérdésben valami érdemlegeset fog határozni.

Megszűnt a sztrájk a wieni tőzsdén.

Wien, nov. 24.

A tőzsdetanács megszavazta a kormány által követelt tőzsdelátogatási illetéket, a havi száz aranykoronás tagsági díjat. Pénteken megindul a tőzsdéi forgalom.

Kihallgatások a királynál.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 24.

Tegnap délelött Alexander király öfelsége kihallgatáson fogadta a francia kormány beogradi katonai attaséját, Deltel ezredest és dr. Vosnyákovot, az SHS állam prágai követét.

Pasity és Pribicsevity tárgyalásai.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 24.

Pribicsevity Szvetozár belügyminiszter a tegnap esti gyorsvonattal Zagrebba utazott. Elindulása előtt a belügyminiszter meglátogatta Pasity miniszterelnököt. Demokrata körökben úgy tudják, hogy Pribicsevitynek ez a látogatása összefüggésben van a kormányválság kérdésével. Hír szerint Pribicsevity melött családijához utazott volna, hogy Zagrebban rövidebb szabadságot töltsön, személyesen is meg tudni óhajtott, még pedig magától Pasitytól, hogy mi a miniszterelnök nézete a politikai válság megoldásának kérdésében.

Letartóztattak egy valuta-csempész francia kereskedőt.

Tragikomédia a dubrovnik rendőrségen

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 24.

Dubrovnikból jelentik, hogy az ottani rendőrség egy francia kereskedőt abban a pillanatban tartóztattott le, mikor az tizenhatezer ezüstkorona csempészésével elakart hagyni a határt. Az említett összeget a francia kereskedő egy bab-szállítmány zsákjaiban rejtette el. Egy detektív alaposan átkutatta a babbal telt zsákokat s így jött nyoma az elrejtett pénznek. A pénz csempészt a rendőrségre vitték, ahol az egy észrevétlen pillanatban a irodai asztalon heverő kést megragadta s azzal mellbeszurta magát. Mikor az eseményről a gruzsi francia konzul értesült, közbenjárta a szerb hatóságoknál, hogy a peches kereskedőt illyógyulása után bocsássák szabadon.

TŐZSDE

November 24

Beograd. Valuták: Frank 545, Dollár 77-75, Lira 311, Lei 51, Leva 43-50, 20 dináros arany papirban 20-52.

Devizák: London 312, Páris 550, Newyork 78, Milano 315-30, Genf 1475, Prága 82-30, Berlin 28-32, Wien 1-26, Budapest 8-90.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 3090, Dollár 910, Márka

3-65, Frank 65-30, Lengyel márka 28 és fél, Lira 36-20, Osztrák korona 15, Rubel 57, Lei 6-50, Szokol 9-50, Dinár 11-70.

Devizák: London 3670, Bukarest 6-40, Berlin 3-82 és fél, Milano 36-80, Páris 63-50, Prága 9-57 és fél, Zürich 177, Wien 14 és fél, Zagreb 297 és fél, Varsó 27 és fél.

Zürch. (Nyitás.) Devizák: Berlin 190, Wien 17, Osztrák lebelgyezett 12, Newyork 530, Milano 21-15, Prága 15-55, Zagreb 175, Varsó 15, Bukarest (jegyzés nem történt.)

Ausztriát fel akarják osztani.

*A „Torontál” tudósítójának távirata
Wien, nov. 24.*

A Neues Wiener Journalnak jelentik, hogy Párisban elterjedt hírek szerint a legközelebbi jövőben az érdekelt nagyhatalmak megbízottai tárgyalást kezdenek Ausztria teljes felosztásáról. Ausztriát oly módon darabolnák fel, hogy Wien városát és környékét semleges államnak nyilvánítják s a dunai forgalomban közös kikötő és átrakódhely céljaira használnák fel. Csehországnak jutna Ausztria északi része a Dunáig, az SHS állam széles korridort kapna szintén a Dunáig. Olaszország megkapná Tirolt és Salzburgot és Stájerország keleti részét. A francia kormány rokonszenvesnek találja a tervet, mindamelltt még a következő elvi megbeszélésekig sem jutottak el. Illetékes helyeken erről a kérdéssel a következőket mondták:

— Ausztria tervbe vett felosztásának a mai viszonyok között semmi jelentősége nincsen. A kisenntentnek sokkal inkább érdeke az önálló Ausztria fennállása, mint valaha. A nagyentente irányító tényezőit is messzire elterítendő céljuktól a terv megvalósítása.

Wienben érthető nagy feltűnést és izgalmat okozott az osztrák köztársaság felosztásáról szóló párisi hír.

Sorra buknek a bankok Romániában.

*A „Torontál” tudósítójának távirata
Budapest, nov. 24.*

A bukaresti piacon a napokban öt nagy pénzintézet került rendkívül válságos helyzetbe. Összeomlásuk az egész román pénzügyi piacot megárazkodtatással fenyegeti. A bajba került intézetek közt van az Agricola, a Generala, a Fortune és a Banca Nationala. Bukarestben óriási pánik támadt. A közönség a többi pénzintézetet is megrohanta s a bankok alig tudnak védekezni ez ellen. A közönség óriási pánikja rendkívül megnehezíti a nagy román pénzintézeteknek azt a törekvését, hogy bajba jutott társaikon segítsenek. Pénzügyi körök nagyon aggasztónak találják a helyzetet. A Banca Agricola válsága súlyosan érdekli Erdély lakosságát is, mert az intézet fiókjaival valóságban behálózta egész Erdély gazdasági életét. A román kormány tudvalevőleg erre az intézetre bízta rá a földbirtokreform pénzügyi megoldását és a parcellázásokat. A Fortune újabb alapítás, főleg export és import kereskedelemmel foglalkozott. A Banca Generala válsága meglepetésszerűen hatott, mert ez az intézet szolid vezetéséről volt ismert. A nagyarányú válságot látószólag a gazdasági krízis okozta.

Amnesztia készül a király születésnapja alkalmából.

A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.

Beograd, nov. 24.

December 4-én (ógörög naptár) lesz Alexander király születésnapja. A kormány és a parlament körében azzal a tervvel foglalkoznak, hogy ebből az alkalomból széleskörű amnesztiát hirdessen öfelsége. Az

egyres pártok körében az amnesztia-rendelet kibocsátását igen helyes gondolatnak tartják s ezért valószínű, hogy a terv megvalósítása már a legközelebbi napokban megtörténik.

A demokrata-párt főbizottsága újra a radikálisokkal való együttműködés mellett döntött.

A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.

Beograd, nov. 24.

A demokrata-párt főbizottsága ma délelőtt ülést tartott. Egyéb adminisztratív jellegű kérdések elintézése után a főbizottság behatóan megtárgyalta a politikai helyzetet. A demokrata-párt főbizottsága a radikálisokkal való megegyezés

mellett döntött, annak a szem előtt tartásával, hogy az új képviselői választásnak nem következett el még a szükségessége. A főbizottságnak ezt a döntését holnap délelőtt a demokrata képviselők klubja is tárgyalás alá veszi.

A kisenntente elvállalja Károly volt király eltartásának költségeit.

A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.

Beograd, nov. 24.

A nagykövetség tanácsa tudvalevően a volt osztrák-magyar monarchia utódállamaira hárította Károly exkirály eltartásának költségeit. Ebben a kérdésben most a kisenntente kormányai megkezdtek egymásközti tárgyalásokat, hogy egyetemes álláspontot foglalhassanak el a nagyhatalmak határozataival szemben. Beograd, Prága és Bukarest között már megindultak ebben

az ügyben a jegyzékváltások. Jól értékelte forrásból eredő hír szerint ugyanis arról van szó, hogy a kisenntente kormányai bizonyos feltételek mellett hajlandóknak mutatkoznak arra, hogy Károly apanázsának őket terhelő részét folyósítsák. Ennek a kérdésnek teljes rendezése végett Beogradba érkeztek az SHS királyság prágai és bukaresti követői.

A magyar nemzetgyűlés izgalmas ülése.

Az ellenzék felvonult a kormány ellen

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 24.

A nemzetgyűlés szerdai ülésén Gaál Gaszton elnökölt. Napirend előtt Szarvas György emelkedett szólásra és multkori ismeretes inzulturnál, mely egy kisgazdapárti képviselővel szemben történt, megkövette a Házat. Ezután Rassay Károly megindokolta, hogy az ellenzék miért hívatta össze a Házat. Kérdezi, miért mondott le a kormány. Azt kívánja, módot kell nyújtani, hogy a kormány lemondása ügyében a nemzetgyűlés állást foglalhasson. Ferde játéknak mondja Bethlen miniszterelnök eljárását, melyet látszólagos lemondásával folytat. Majd rátér a királykérdésre.

— Tiszta képet akarok — mondja — erről a játékról. A trónfosztó javaslatot megelőzően a miniszterelnök kijelentette, hogy garanciái vannak, hogy ez a törvényjavaslat kifogja elégi-

teni a közbelépő hatalmakat. A kormány azonban saját elhatározásából tulment a határon, melyet a kényszerhelyzet diktált, sőt tulment az entente kívánásain is, mert oly nemzetközi megállapodást hozott, amely a törvénynél is súlyosabb.

Közbeköltások: Legjobb lesz, ha az entente mindjárt ki is nevezi a királyt!

Vázsonyi Vilmos: Hohlerrel kell elintézni a királykérdést! Így majd lesz szabad királyválasztás!

Rassay ezután tovább folytatja beszédét és a következőket mondja:

— A kormány a nemzetgyűlés jogait ragadta magához. Az amnesztia-rendeletnek is sok a hibája és nem vezet a konszolidációra. A királypuccsistákkal szemben is helytelenül járt el a kormány, mert azok jóhiszemű, becsületos politikusok voltak.

Bethlen miniszterelnök személyes megtámadás címén nyomban válaszolt Rassay éleshangú támadására. Kijelenti, hogy a lemondott kormánynak nincsen joga politikai fejtegetésekbe bocsájtkozni és politikai intézkedéseket tenni. A kor-

mány lemondott, mert illendőnek tartotta, hogy az események után, amelyek a magyar közéletet alapjaiban megrendítették, a kormányzónál a bizalmi kérdést felvesse. A világ összes parlamentjeinek gyakorlata az, hogy amíg a kormány válság el nem intéződik, a ment nem ülészhethet.

A miniszterelnök után Apponyi gróf szólalt fel:

— A Ház összehívását azért kívántam — mondotta — mert alkalmat akartam adni a kormánynak, hogy lemondásának tényét bejelentse. A sajtó mostani guzsbakötöttsége és minden szabadságiog önkényes kezelése mellett a nemzetgyűlés az egyetlen hely, ahol meg van még a szólásszabadság s a kormánnyal ellentétes nézetek kifejezésre juthatnak. Nem tartom kívánatosnak, hogy a nemzetgyűlés hosszabb szünetet tartson. Azt pedig egyenesen alkotmányjogi botránynak tartom, hogy a letartóztatott képviselők mentelmi ügye még mindig nem került a nemzetgyűlés elé. Hogy nyugodhat meg a nemzetgyűlés, mikor sok tagja fogságban van. Indítványozom, hogy a legközelebbi ülést a Ház holnap tartsa meg s a mennyiben a mentelmi bizottság jelentése beérkezik, azt vegye a Ház rögtön tárgyalás alá.

Az elnök Apponyi indítványát szavazás alá bocsátotta. A szavazásnál az egész ellenzék Apponyi indítványa mellett szavazott, a keresztény nemzeti párt zöme hasonlóképpen. A Ház ezután nagy többséggel elfogadta a Házat elnapoló indítványt.

Szünet után áttértek az interpellációkra. Rassay és Drordy a cenzuráról interpelláltak. Végül Friedrich István a trónfosztásról interpellál. Kérdezi, hogy a külügyminiszter hajlandó-e felvilágosítást adni Benes cseh miniszterelnök beszédének hátterére vonatkozólag és kérdezi, hajlandó-e Benesnek Magyarország belügyeibe való beavatkozását visszautasítani?

Az új magyar kormány megalakulása előtt.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 24.

Bethlen ma megjelent a keresztény pártban és tanácskozásokat folytatott a vezetőpolitikussal a kibontakozás ügyében. Bethlen dezinuálása valószínűleg esütörtökön fog megtörténni.

A miniszterelnök terve az, hogy megbízatása után azonnal érintkezésbe lép a pártvezérekkel, azután pedig a pártok együttes ülésén előterjeszti programját, amelyhez való hozzájárulás után, rögtön megkezdí a kabinetalakítást.

Budapest, nov. 24.

Az új kormány még e héten megalakul és a jövő hét elején már bemutatkozik a nemzetgyűlésnek. Programjában nagy gazdasági és pénzügyi tervek vannak lefektetve.

Ljubica Stanković
és dr. Rigó Sándor

HANGVERSENYE

nov. 26-án este
a Kaszinóban.

INT

AZ O

Nem fűtenek a kórházban

— A „Torontól” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 24.

Napokkal ezelőtt hideg téli idő köszöntött be. Hirtelen jött, hívás nélkül, egyszerre csak betoppant, mint a hivatlan vendég. Megfagyasztotta az utszéli sarat, hóvirágot festett az ablakokra, pirosra csipette az arcokat és szaladni készítette a leglassabb járásu és legkényelmesebb „edzett” embereket is. Mindenki, aki csak tehetett, sietett haza a kályha mellé vagy be a kávéházba, ahol mégis csak barátságosabb hőmérséklet uralkodik, mint kint az utcán.

Igyenkor az egészséges ember fázik, a hidegnek még a gondolatától is, képzelhető, milyen lehet egy betegnek lelkiállapota, ha fűtetlen szobában kénytelen szenvedni. A beeskereki közkórház betegei pedig ezt teszik. A közkórházban ugyanis a hideg beállta óta, mindössze egy vagy kétszer fűtöttek, azóta pedig egyáltalán nem, ami semmiképp sem szolgálhat a betegnek épülésére. A betegek természetesen nap nap után panaszkodnak és kérik ápolóikat, hogy fűtsenek be. A válasza persze mindig elutasító, mert ugymond, a kórháznak nincs tüzelőanyag. Csak annak fűthetnek, aki saját költségén hozat fát.

A „Torontól” munkatársa felkereste a közkórház egyik tisztviselőjét, aki a kórház tüzelőanyag-ínségéről ezeket mondotta:

— Tény, hogy a kórházban nem fűtünk, illetve nem fűthetünk. Előre kijelentem azonban, hogy ez nem rajtunk múlik. Mi ugyanis, még idejében megrendeltük egész évi tüzelőanyag szükségletünket, tíz vagyon szenet, de még ma sem érkezett belőle egy szemernyi sem. Hol kérik, hol vesztegel, nem tudjuk. Többszöri sürgetésünkre még nem érkezett válasz. Ha rövidesen meg nem kapjuk a szenet, kénytelenek leszünk kölcsönbe venni tüzelőanyagot, mert a tartós hideg miatt meg kell kezdenünk a rendszeres fűtést.

Megnyugtatólag közöljük a kórházi tisztviselő kijelentését és most már elvárjuk, hogy bármilyen módon is, de teremtsenek elő tüzelőanyagot. Azt nem kívánhatja senki, még a kórház sem, hogy egy anyag szállító miatt, háromszáz beteg hideg legyen.

A perzsa kormány követséget állított fel Beogradban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 24.

A perzsa sah néhány nappal ezelőtt a beogradi udvarhoz meghatalmazott minisztert nevezett ki. A beogradi perzsa követ, Ali Ak Barkán, aki már utban van Beograd felé. Ő az első perzsa követ államunkban. November 26-ikán érkezik Beogradba.

HIREK

A nemszlávok katonai jelentkezése még mindig folyik. Azok tehát, akik még nem nyilatkoztak, jelentkezhetnek még a katonai ügyosztálynál. Figyelmeztetik a nemszlávokat, hogy ez a jelentkezés minden 1870—1902. évben született hadkötelesre vonatkozik, tehát a rokkantakra és az alkalmatlanokra is. A nemszlávok jelentkezését, mint ertesítünk, a napokban befejezik.

A beeskereki festőművészek képzőiskolájának megnyitása. A beeskereki festőművészek képzőiskolájának szerda délután öt órakor nyílt meg ünnepélyes keretek között a Kaszinó helyiségében. Rengeteg kép került kiállításra, jórészt beeskereki festőművészek alkotásai. Brényi Félix, Lazecsnikov Sándor, Cvejánov Iván, Schneider Péter, Várkonyi József, Zsenár Emil, Korényi Arnold, Römer Valér, Hemmer Ilona ismertnevű festőművészek, műveik legjavát vitték tárlatra. A képzőiskolának szépségű látogató közönsége volt, a nagy érdeklődést mutatja az is, hogy már a megnyitás napján nem kevesebb, mint tizenhat kép kelt el. A kiállítás megnyitása alkalmából teát szolgáltak fel, mely aktusnál a háziasszonyi tisztet a beeskereki urilányok vállalták. A kiállítás a jövő hét vasárnapjáig lesz nyitva.

Stagnál a vörheny. A vörheny- és tifuszjárvány immár három hete terjed a városban. Az elemi iskolákban szünetelnek a tanítások, különféle óvintézkedéseket léptettek életbe, aminek lassankint mutatkozik is már az eredménye. Néhány napja enyhülélfélben van ugyanis a vörheny, a tifusznál meg egyenesen örvendetes az apadás. A legutóbbi statisztikában huszonegy tifuszbeteg szerepelt, most meg már csak tizennyolc beteget jelentettek. Vörhenyest összesen huszonhét van. A héten halálest is fordult elő a járványból kifolyólag. Ugyan is tegnap temették el a vörheny-járvány harmadik áldozatát, Wégling Ferenc négy éves kisfiút.

Végre a hidakkal is törődnek. A beeskereki két összekötő hidat a nyáron vették alapos tatarozás alá. A borzasztóan elhanyagolt hidakat úgy ahogy, megjavították és életkockázta nélkül közlekedhetővé tették. Hála ezért a város vezetőségének. A hidak kocsitját azonban, mely parkett-kockákból volt építve, sehogyan sem sikerült helyreállítani. Próbálkoztak ugyan Beeskereken készült fakockákkal felfektetni az utat, de nem volt köszönet benne. Először költséges és lassu előállítás, másodsorban pedig annak teljes használhatatlansága arra készítette a várost, hogy Zagrebból rendeljen fenyőfából készített, tartós kivitelű parkett-kockákat. A város egy zagrebi gyár ajánlatát el is fogadta és megrendelte a két vagon parkett-kockát. Mivel a szállítmány rövidesen Beeskerekre érkezik, néhány nap múlva már meg is kezdik a két hid kocsitjának újáépítését.

Összeírják a vizes-kocsikat. A főjegyzői hivatal dobszó útján közölte a napokban a lakossággal, hogy a kerületi katonai parancsnokság elrendelte a vizes-kocsik összeírását. A főjegyzői hivatal újra felszólítja mindazokat, akiknek akár ket-kerekű, akár négykerekű vizes-kocsijuk van, azok legkésőbb ma, péntek délelőtt tizenegy óráig jelentsek azt be a városháza első emeletén, a hármast számú szobában. Aki vizes-kocsiját nem jelenti be, azt a legszigorubbán megbüntetik.

A Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. Fiókja Veliki Beeskereken (Srpska Zadružna Banka), mint a beogradi pénzügyminisztérium által felhatalmazott pénzügyintézet, elfogad átutalásokat a bel- és külföld minden piacára a legjuttányosabb feltételek mellett. Ugyazintén valutabiztosítást eszközöl külföldre szállítandó árukra. Telefon 43., 47.

Nem sikerült a Németországi kommunista puccs

Berlin, nov. 24.

A kommunista küldöttségeket, amelyek tegnap az egész birodalomból ideértek, nem fogadták barátságosan a szakszervezetek és a szociálisták sem.

A kommunista agitátorok megakarták kísérlelni, hogy a szakszervezetek vezetőit közös akcióra bírják.

Berlin, nov. 24.

A berlini nagy üzemtanács tegnapi ülésén a kommunisták utolsó kísérletet tettek, hogy a berlini munkásságot általános sztrájkra lájtsák fel, azonban tervük nem sikerült.

A portorosei konferencia.

Pororose, nov. 24.

Az utódállamok értekezletén a román kiküldöttek hevesen elleneztek azt a tervet, hogy visszaállítsák a régi monarchia vasuti hálózatát. Eszerint egyelőre ez meg nem történik.

A konferencia záróülésén beterveztették Van der Lip amerikai nagybancár tervezetét, melyben az értekezlet felhívja az Egyesült Államok kormányának figyelmét a valutakérdés rendezetlenségének végzetes következményeire.

Ujra megkezdődnek a magyar-cseh tárgyalások.

Prága, nov. 24.

Novák kereskedelmi miniszter, aki most Pozsonyban tartózkodik, kijelentette, hogy a Magyarországgal félbeszakadt tárgyalások ismét megindulnak. A magyar megbízottak már Prágába érkeztek.

Sport

Bánáti sportkongresszus Zombolján. Közismert a bánáti és bácskai sportemberek előtt a vojvodinai sportdszungel. Kevés olyan terület van a sportnak, de különösen a footballnak, ahol olyan mizerabilis viszonyok uralkodnának, mint itt. Alig van egyesület s bármely egyesülethez tartozó sportember, aki ne szenvedte volna el a sportszerűtlenség s a teljes anarkia kínjait. A vajdasági sport lezüllött, itt ma nem respektál senkise szabályt, se tekintélyt. Mindenki a maga fejé után cselekszik s a játékosokba már beleevődött a teljesen önálló, fegyelem nélküli, csak azért is azt csinálom modor és magaviseletbeli abszurd felfogás. Centralizált adminisztrációval a vajdasági sportot nem lehet irányítani, a decentralizációs vezetés mai formája pedig teljesen esodott mondott. Mindenki érzi, tudja, hogy itt a tél folyamán tenni kell valamit. S amint a ZsSE-nek a bánáti egyesületekhez intézett felhívásából kiviláglik, már serényen folynak a készülődések a sport vajdasági rendezésére.

A suboticei nogometni podsaven egy vojvodinai nogometni podsaven megalakítását vette tervbe. E célból a suboticei alszövetség bírói testülete december végén Subotican egy vajdasági sportkongresszust hív egybe, melynek célja a bánáti és bácskai egyesületeknek egy alszövetségbe való tömörülése. Ehhez már elvben majdnem az összes egyesületek hozzájárultak. E kongresszus javaslatára fogja a suboticei podsavez a S. N. S.-nél a vojvodinai podsavez megalakítását készközölni.

Minekután fenti sportkongresszuson a bánáti egyesületeknek is elsőrendű érdekük résztvenni, szükségesnek mutatkozott előtte egy bánáti sportankét összehívása is, melyen az egyöntetű eljárás és a helyes álláspont volna megvitandó, hogy majd decemberben Subotican a Bánát teljesen felkészülve állhasson elő tervezetével. Eme bánáti ankét előadója a közismert suboticei bíró, Márics lesz, mint aki legnagyobb előharcosa a sportkongresszus céljának s az összes ezzel összefüggő kérdésekben a legprecízebb felvilágosítást nyújthatja. A gyűlés most vasárnap, e hó 27-én Zombolján, a ZsSE helyiségében lesz megtartva. A ZsSE már korábban szétküldte az összes bánáti egyesületek meghívóját. Eme pár sorban ismételtén felhívjuk minden sportegylet figyelmét a megjelenés fontosságára.

Vasárnapi budapesti eredmények. Csendes napja volt vasárnap a budapesti footballnak. Az eredetileg szabadnak tervezett napot csak két elsőosztályu mérkőzés tette némileg élénkké. Annál nagyobb volt a verkedés a második osztályban, a mennyiben majdnem az összes csapat rácáfolt a szombati tippre. — Részletes eredmények: MTK—VH, ker. = 5:0 (4:0). Könnyen és nagy fölényvel győzve. — MAFC—KAOE

INTERNATIONAL
BIOSKOP
AZ ORIENT-SZÁLLÓBAN.

Csüt., nov. 24-én: 6 és 8 órakor. Péntek, nov. 25-én: 6 és 8 órakor.

Félvilágiak paradicsoma.

Dráma 5 felvonásban. Főszerepben HANNY WHISSE.

Csak felnőtteknek!

Csak felnőtteknek!

JÖN!

JÖN!

Cezarina (vagy a világ urnöje)

I. rész: A sárga ember barátja

= 3:1 (2:0). — BAK—„33“ FC = 3:0 (1:0). — Postások—BTC = 2:2 (2:0). — V. ker.—Föv. TK = 3:0 (1:0). Értelmetlen sürgönyrész. NSC—BSE = 2:0 (0:0). — URAK—BEAC = 5:0. — UTSE—ETC = 2:1. — OTE—Ekszerész = 1:0. — RTK—ETSE = 1:1.

Hollandia—Franciaország = 5:0 (1:0). Ez az eredmény végképpen megpecsételte a francia labdarugó-sportot. Irország, Olaszország, Belgium után most Hollandia mért súlyos csapást a gall II-re s minden szépitgetés dacára is kezdik beismerni Európában, hogy a franciák nem tudnak footballozni.

Wieni Amatör—Slávia (Prága) = 3:1. Huszezer néző előtt verte meg a Konrád fivérek csapata a prágaiak parádés egyesületét, a bajnokság második helyezettjét.

Prága. Viktória—Slávia 1:0. — Sparta—SC Lieben 9:0.

Teplitz. DFC (Prága)—Teplitzer FC = 1:0.

Salzburg—Kärnten válogatott = 3:1.

Külföldi football-eredmények. Wien. Amateur—Vacker 0:0. Óriási botrány. Játékközben a publikum betódult s a bírót összeverte. — Rapid—Simmering = 4:1. — Hakoah—Rudolfshügel = 1:1. — Ostmark—Floridsdorf = :0. Meglepetés. — Admira—WAF = 4:1. Szenzációs győzelem. — Hertha—Sportklub = 1:0.

Wien apró szenzációi.

Az Abend ugató kutyája. — A Volkstheater színésze az erkölcsért és Wedekind ellen.

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, nov. 24.

A volt császárvárosban minden pusztul, minden leromlik, csak a régi bécsi kedély, a Gemütlichkeit elpusztíthatatlan. A legválságosabb időköt éljük itt, de azért Wient nem a külföldi kölesön sorsa, nem a magyar krízis öket is érintő megoldása érdekli, hanem apró pletykákkal foglalkoznak. Jobban érdekli őket egy-egy jósikerült csiny, mint a washingtoni konferencia minden határozata.

Van Wiennek egy kis estilapocskája, amely valamikor igen elterjedt volt, de mivel időközben még a boisevikiekénél is boisevikibb elveket hirdet, alig olvassa valaki. „Der Abend“ a címe és Karl Colbert volt császári tanácsos adja ki és szerkeszti. A nyugalmas, a csendet kedvelő wienieket már régen bosszantja az, hogy a császár volt tanácsosa még Lenin is tultes a radikalizmusban és állandóan rémhírekkel és fenyegetésekkel hozza izgalomba az események folytán amugy is igen feldult állapotban lévő fővárost.

Eddig hiába próbálkoztak azzal, hogy a „Der Abend“ magatartását nevétségessé tegyék és ezáltal teljesen hitelét vegyék, most azonban végre sikerült ez egy elkeseredett wieninek. Tegnapelőtt a „Der Abend“ nagy cikket közölt, amelynek bevezetésében megjegyzi, hogy azt Löbl Valentin dr., az állatorvosi főiskola volt tanársegéde küldte be. A cikkben a lap ismerteti Löbl tanár ur levelét, amely felháborodva elmeséli, hogy a harmadik kerületben kutyavásár van és ezen horribilis árakat adnak egy-egy kutyáért.

— Egy kicsiny harapós Charles Cowlbairt kutyáért — írja felháborodva a „Der Abend“ — ezért a haszontalan kis dögért, amely állandóan undorító fészke által keltett feltűnést, egy wieni iparos, miként ő mondta „muzeuma számára“, hatszázezer koronát fizetett.

Lehetetlen állapotok ezek, írja a „Der Abend“ és követeli, hogy adóztassák meg a kiállítás rendezőségét s az összes vevőket a forgalmi árak 50 százalékára. Eddig rendbe volna az ügy, de másnap jelentkezik a „Deutsches Volksblatt“ és hosszasan válaszol a „Der Abend“-nak. Kijelenti, hogy több munkatársát mozgósította, de a kutyakiállítást sehol sem tudta megtalálni, azt is kijelentette, hogy az állatorvosi főiskolán is érdeklődött Löbl nyugalmazott tanársegéd iránt, de ott azt a választ nyerték, hogy semmiméü Löbl nem ismernek, semmiféle Löblre nem emlékeznek, legfeljebb arra, akiről Pallenberg tíz év előtt a Tatárjárásban azt énekelte:

— Das ist mein Freund der Löbl! Szóval a „Der Abend“-et csúnyán beugrátták és a lap lelkiismeretlenségül szenzációvá fújt fel olyan adatokat, amelyeknek valóságáról nem is próbált meggyőződni. Ez azonban semmi. A „Deutsches Volksblatt“ azt is megírja, hogy igen gyanus volt neki az a Charles Cowlbairt kutya, amely az Abend szerint egy olyan rettenetesen csomán dög és amelynek mooskos öljét alaposan meg kellene adóztatni. A „Deutsches Volksblatt“-nak igen gyanus volt, hogy talán ilyen kutya nem sem létezik. Érdeklődött tehát az iránt is és tényleg azt a választ kapta, hogy ilyen nevű kutyafajt nem ismernek, ellenben Charles Cowlbairt angolul van és németre lefordítva annyit jelent, hogy Karl Colbert, vagyis maga a Der Abend főszerkesztője. Erre a felfedezésre a „Deutsches Volksblatt“ természetesen a „Der Abend“ álláspontjára helyezkedett és azt követelte, hogy adóztassák meg ezt a „ronda kis dögöt“. Az Abend természetesen nagy zavarban volt a „Deutsches Volksblatt“ leleplezése miatt és szokása szerint nem tudott gorombán feladni, ezért tehát egyszerűen kijelentette, hogy mivel az ugató kutya, miként kiderült, a „Der Abend“ tulajdona, azért a lap szerkesztősége, konzekvens lévén, háromezer korona önkéntes adót fizet be a mentőegyesület pénztárába.

A másik eset, amely most Wient foglalkoztatja, a Deutsches Volkstheater kulisszái mögött játszódott le. Bernau igazgató előadásra tüzte ki Frank Wedekind „Sonnenspektrum“ című darabját. Bernau igazgató ezt az erotkus színművet a Kammerspiele színpadján akarta előadni és ki is osztotta a szerepeket. A színészek azonban az olvasópróbán kijelentették, hogy a darabban nem játszanak, mert az egész „nem egyéb, jelenetekre osztott disznóságoknál“. A színészek szokatlan magatartása igen nagy zavarba és dühbe hozta Bernau igazgatót, aki most a Bühnevereinhoz fordult panaszal és beadványában kifejti, hogy azok a színészek, akik a szereplést megtagadták, már sokkal nagyobb disznóságokban szerepeltek, mint a „Sonnenspektrum“. A színészek természetesen vitatják ezt és a közönség most feszülten lesi a színészszövetség határozatát, amely

nemesak azt fogja megállapítani, kötelesek-e a színészek a darabban fellépni, hanem azt is, kinek van igaza. Vajjon szerepeltek-e már a színészek nagyobb disznóságokban, vagy nem? Ez az, ami most a drágaságon kívül Wient foglalkoztatja és izgatja. Szemere Pál.

A német pénzügyi válság — Európa békéjének kérésévé vált.

Államcsőd előtt áll Németország. — Egy angol pénzügyi véleménye.

A „Torontál“ tudósítójának távirata

Berlin, nov. 22.

Ugy a birodalmi kormány, mint az egész parlament, de a nagyipar is teljesen tisztában van azzal, hogy a január és februári részletek az utolsók, melyeket Németország nagynehezen még megfizetni képes.

Ha a következő részletig még hátralévő hat hónap alatt Németország sem halasztást nem kap, sem pedig a jóvátételi kérdést nem veszik revizó alá, úgy Németországnak föltétlenül be kell jelenteni az államcsődöt.

Es ez esetben ki fog derülni, hogy vajjon megengedik-e a szövetségek Franciaországnak, hogy fogantatosítsa mindazon kényszerrendszabályokat, melyekre ez esetben a versaillesi békeszerződés felhatalmazza.

Berlin, nov. 22.

A jóvátételi tárgyalásokon Anglia és Belgium a fizetés elhalasztása mellett foglaltak állást. A halasztás megszavazása azonban a francia megbízott ellentmondása miatt hiúsult meg.

Lloyd George kiközdöttje, egy híres angol pénzügyi mondotta Lloydnek, visszatérve Angliába, hogy tapasztalatai alapján Németországot teljesen fizetéképtelennek tartja s hogy a német kormány már sem a januári, sem a februári, sem pedig a további részleteket nem fogja tudni megfizetni.

A legfinomabb bécsi velourkalapok most elkésve érkeztek s azért mélyen leszállított árban lesznek eladva. (K 500—600.)

Sveatter-kabát garnúrák a legszebb színekben állandóan raktáron.

2117

Aszlányi Julia női kalaptérme, — Nemanjina (Jenő herceg) utca 7. szám.

Szrpszka Poljoprivredna Banka D. D.-nél kapható

Mindennemü rafinált amerikai gépolaj, nyersolaj, azonkívül benzin, rafinált petróleum, kátránypapír, tüzelőfa, bodnárfá, szén, kocsikenőcs (prima) 25 kg-os ládáknban, zsirszóda 128%, saját téglagyárában készült mindennemü téglá és fedőcserép. A téglagyár a szállításra a legkedvezőbb helyen van, mert a Béga mellett és a vasutállomás közelében fekszik.

394

MÉSZ

ismét érkezett, vagonokat az égetőből közvetlen szállítunk.

Műkölapok, csövek, vályuk, lépcsők raktáron.

Özv. Guttman Jakabné és Fiai Vel. Becskerek

1596

BEOGRADI ÜGYVÉD

J. M. Ovdia

Kralja Milana 9 szám, az udvarban.

Interveniál a hatóságoknál minden ügyben. Levelez magyarul, szerbül, németül, franciául és olaszul. Telefon 1548.

Fiataltanító vidékre,

12r. családnál nevelői

állást keres.

2116

Szives megkereséseket „Bánát“ jelígerő a kiadóhivatalba kérek.

Eladó egy szoba butor

és pedig: 2 ágy, 2 szekrény, 1 éjjeli szekrény, 6 szek és 1 ebédlőasztal.

Bővebbet: **KECSKEMÉTHY PÉTER**

városi végrehajtónál, városház, földszint 6. sz. 2115

Eivállalok tisztításra

gallérokat és kézelőket olósáron, a kis mosódáktól tömegmunkát megfelelő árendmény mellett. Tiszta, szép fényes munka. Ha súlyt fektet finoman kidolgozott gallérra és kézelőre, küldje postán címre.

Humpl János gőzmosóda és vegytisztító Zsombolja, Széchenyi-u. 620 sz.

Üzemnagobbítás folytán eladó

gőzgéptelep

mely áll: egy alig használt 84 indikált lóerejű, compound kondenzátoros Nicholson-féle gőzgépből; egy hozzávaló 40 □ tüzfelületű Cornwall rendszerű 10 légkörnyomásos gőzkazán; egy 9 □ fűtőfelületű gőztulhevitő.

Üzemben megtekinthető:

SZÉKELY BERTALAN gőzmalomtulajdonosnál ADA, Bácska.